

AKTUELT

På seks år har ADHD-medisineringen doblet seg

Ifølge tall som nå offentligjøres for første gang, har veldig mange fått ADHD-medisin i det siste. På seks år har antall personer med resept doblet seg, bare mellom 2020 og 2022 økte det med hele 40 prosent.

Morgenbladet har bedt om en sammenstilling fra resept- og legemiddelregisteret, som forvaltes av Folkehelseinstituttet. Tallene viser en markant økning i resepter på ADHD-medisin. (Foto: Science Photo Library / NTB)

Av Vegard Møller, Journalist

«Ingen vet hvor mange som er ADHD-diagnostisert», skrev [Magasinet Psykisk helse](#) i slutten av juni.

Det har de rett i, siden private aktører ikke er forpliktet til å registrere det. Men hva med resepter? Tallene som Morgenbladet nå kan legge frem, viser at ADHD-medisineringen har skutt i været.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Antall individer på ADHD-medisiner (se faktaboks lenger ned i saken) har doblet seg på seks år, fra 2016 til 2022. Bare fra 2020 til 2022 økte antallet med resept på ADHD-medisin plutselig fra 58 732 til 81 639. Det kommer etter 15 år med moderat vekst.

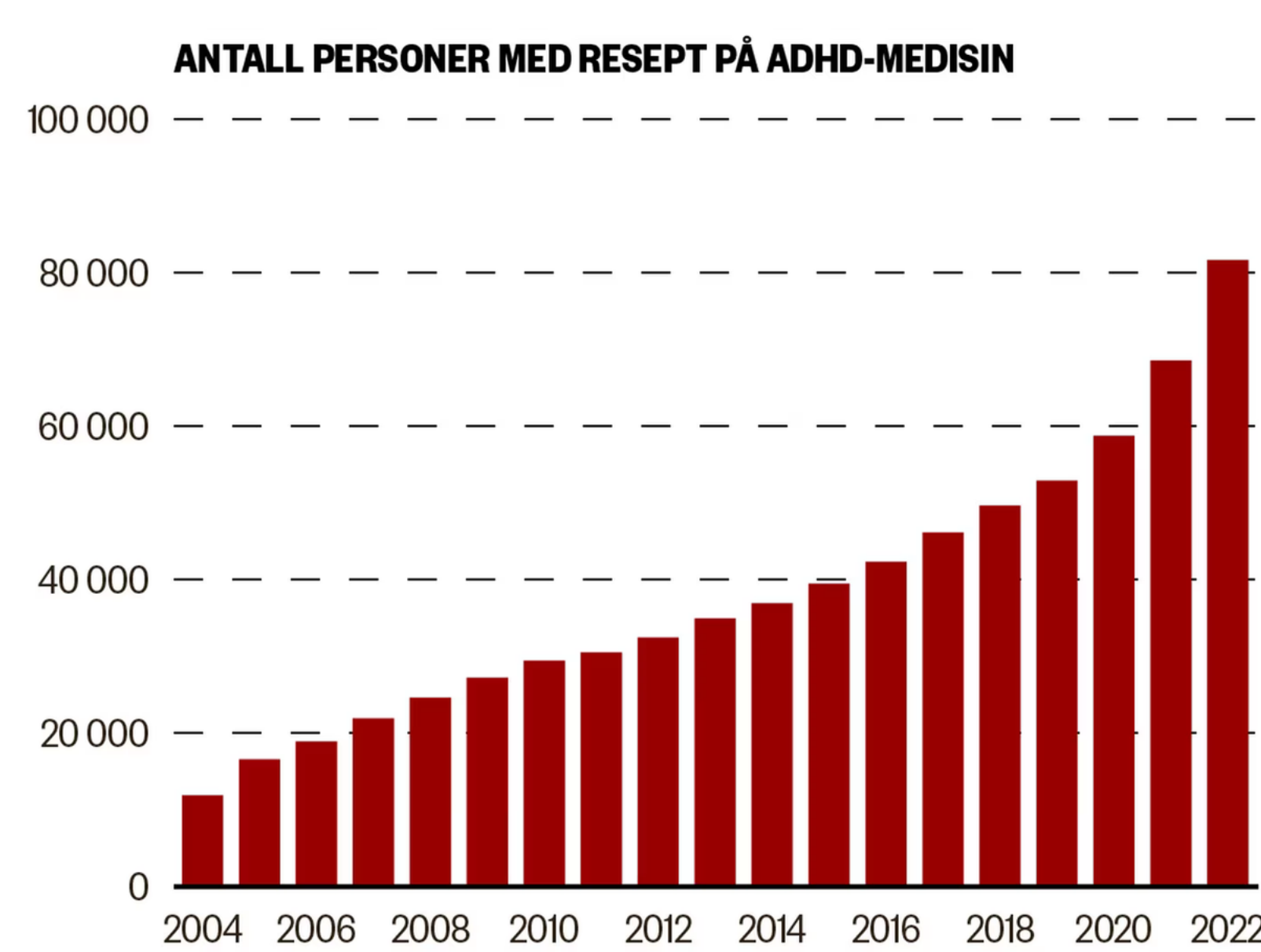
– Det som er veldig tydelig i tallene, er at veksten har vært omtrent den samme fra år til år frem til pandemien. Men gjennom pandemien ser vi en betydelig økning, sier Heidi Aase, avdelingsdirektor ved Folkehelseinstituttet.

– Hvorfor det er sånn, det trenger vi mer tid til å finne ut av, legger hun til.

Eksplisiv eksponensiell vekst

I forbindelse med denne saken har Morgenbladet bedt om en sammenstilling fra resept- og legemiddelregisteret, som forvaltes av Folkehelseinstituttet.

Tallene teller antall individer som har fått utskrevet minst én reseptbelagt ADHD-medisin det gjeldende året – bytter du medisin, vil du altså ikke telle dobbelt det året.

Lenge var det 2000-3000 nye personer på ADHD-medisiner i et vanlig år. Men for tre år siden skjedde det noe: I 2020 var det plutselig 5833. I 2021 var det 9832 og så 13 075 i 2022, det hittil siste året vi kan si noe om.

Artikkelen fortsetter under annonsen

«Nye pasienter» er teknisk sett en smule misvisende, siden årlig vekst ikke er synonymt med antall nye pasienter som får ADHD-medisiner for første gang – noen slutter jo – men derfor har minst så mange begynt, som veksten antyder.

Videre har vi delt inn befolkningen inn i to variabler: kjønn og alder.

I absolutte tall er det befolkningen kvinner (og jenter) på ADHD-medisiner som utmerker seg mest. Ikke bare doblet de seg på fem år – to tredjedeler av denne veksten skjedde på to år. Ved utgangen av 2020 var det 24 402 jenter og kvinner på ADHD-medisiner. To år senere var tallet 37 221. Det kommer etter 14 år med årlige økninger på mellom 1000 og 1500.

– Veksten i absolutte tall er åpenbart ganske stor, særlig de siste tre årene, kanskje særlig blant kvinner. Også i relative termer er det høyt – ingen demografiske seniorrådgiiver og fungerende avdelingsdirektør i avdeling psykisk helse og rus i Helsedirektoratet.

Les også

- Leger forteller at opptil 40 prosent av alle henvendelser dreier seg om ADHD

– Veldig økning blant barn og unge

Likevel er det veksten blant barn og unge under 20 år som er kanskje mest oppsiktsvekkende. I årene forut hadde veksten vært relativt lav for denne gruppen – fra 2013 til 2019 finner vi en økning fra 18 094 til 20 512. I snitt ble det medisiner 403 nye barn i året i denne perioden. Plutselig steg det så fra 513 nye barn på ADHD-medisin i 2019 til 1185 i 2020, 2 447 i 2021 og 3 236 i 2022. Veksten sammenfaller med en vekst i henvisninger til BUP. «Dobbel så mange barn henvises til psykiatrien med mistanke om ADHD som for bare seks år siden», skrev [Klassekampen](#) i april i år.

– Blant barn og unge ser vi også en veldig økning gjennom pandemien, sier Aase, og legger til:

MORGENBLADETS STILLINGSPORTAL

Nå: 5 stillingsannonser

Oslo-filharmonien

Administrerende direktør
Oslo-filharmonien
Oslo

UIT Norges arktiske universitet

Stipendiatstillinger
UIT Norges Arktiske universitet
Tromsø

– Vi antar at det har hatt effekt å bli utestengt fra skole og organiserte fritidsaktiviteter. Rutiner og strukturer gikk mange barn oversikt og støtte i hverdagen. Så faller rammeverket helt fra hverandre gjennom pandemien – de sitter på hjemmeskole, de blir ikke sett av læreren sin og få heller ikke den tette oppfølgingen, sier Aase, som også antyder at styrking av tilgang på psykolog i kommunene kan ha relevans.

Overlegen Klassekampen snakket med, sa at økningen synes å komme fra ressurssterke hjem, fra foreldre som feiltolker barnas middelmådige karakterer som et tegn på ADHD: «Jeg opplever ofte at foreldre nærmest presser på for å stille en ADHD-diagnose. Før de den ikke, går de til en annen BUP, eller så går de privat.»

– Historisk sett har ADHD vært en guttediagnose

I absolutte tall er det de voksne som står for mesteparten av veksten fra og med 2020. Det er «bare» 6868 barn som begynte på ADHD-medisiner i løpet av de tre årene, mens det samme tallet for dem som er 20 og oppover er 21 872. Av disse er 9706 menn, mens det er 12 166 kvinner som har begynt på ADHD-medisin.

For disse var stigningen ekstra bratt. Ved utgangen av 2019, var det 15 409 voksne kvinner på ADHD-medisiner, og det steg ikke mer enn til 17 683 i 2020. Men så stiger det til 21 679 i 2021 og hele 27 575 i 2022.

– Historisk sett har ADHD vært en guttediagnose. Da jeg begynte å forske på dette, var det umulig å oppdrive nok jenter med diagnosen til at det gikk an å sammenligne på tvers av kjønn, sier Aase.

Hun sier at ubalansen er en korrigerer av en historisk ubalanse, kjennetegnet av kjønne kriterier for diagnosen. Frem til 2013 var nemlig hyperaktivitet et absolutt krav for ADHD-diagnosen, før diagnosemanualen DSM-5 vedtok å dele den i tre undertyper: hyperaktiv, uoppmerksom og kombinert type. Med det ble den tidligere diagnosen *attention deficit disorder* (ADD) terminert, og i praksis integrert.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Det har ført til en generell økning i ADHD-diagnoser siden, men særlig for kvinner og jenter, siden de oftere har uoppmerksom type.

Det utelukker dog ikke at ytterligere ytre faktorer har fått forgang i etterslepet. «Nye tror de har angst og ADHD etter å ha sett videoer på TikTok», meldte [NRK](#) i fjor.

– Vi ser en rekke ting som skjer i sosiale medier. Folk er åpne om sin diagnose, kjendiser snakker på ulikt vis om det som positivt. Andre legger ut selvutfyllingsskjemaer, så man kan sjekke seg for ADHD. Men i hvilken grad det har en medvirkende faktor, vet vi ikke, sier Aase.

Les også

Når TikTok blir til tics

For en uke siden snakket [NRK](#) med Maja Frøkedal, som brukte 30 000 kroner på privat utredning, etter å ha fått avslag på utredning, spesialisthelsetjenesten. Ifølge ADHD Norge-leder Gry Lunde, kan det hende de private er mindre strenge på etablerte retningslinjer. I samme artikkel kommer det frem at en privat ADHD-klinikk i Haugesund tilbyr «hurtigutredninger» på én dag, også i Oslo og Bergen.

– Nå kan ikke vi som direktorat sitte og spekulere i at fagfolk gjør det annerledes fordi de driver privat. Men det er jo en tanke som andre enn oss har tenkt, så det er absolutt et spor å undersøke, sier Mikael Julius Sømhovd i Helsedirektoratet, og legger til:

– Men det tror jeg ikke Helsedirektoratet skal mene så veldig mye om.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Fakta: ADHD

• ADHD, også kjent som *hyperkinetisk forstyrrelse*, er en psykiatrisk diagnose kjennetegnet av konsentrasjonsvansker, hyperaktivitet og impulsivitet.

• Ifølge Store norske leksikon er sentrale trekk «manglende utholdenhet i aktiviteter som krever **kognitivt** engasjement og en tendens til å skifte fra én aktivitet til en annen uten å gjøre noe ferdig», kombinert med «en form for uorganisert, dårlig regulert og overdreven aktivitet».

• Vi har fulgt den årlige utviklingen av antall individer som minst én gang har fått utskrevet minst ett reseptbelagt legemiddel basert på virkestoffene amfetamin, deksamfetamin, metylfenidat, atomoksetin, lisdexamfetamin og guanfacine.

Kilder: Store norske leksikon og Helsedirektoratet.

Saken er oppdatert 26. juli kl. 11.30. I en tidligere versjon ga ingressen inntrykk av at mange hadde fått ADHD-diagnose de siste årene. Det riktige er at mange har fått ADHD-medisin. Det er nå presisert.

redaksjon@morgenbladet.no

Annons

Mer fra Aktuelt

Annons

Annons

Annons